

A környezetbarátság kényszere, lehetősége és feltételei

Henszelmann Imre

MACSOI titkár

Kéményjobbítók Országos Szövetsége
Jubileumi **X.** Országos Kéménykonferencia

Kecskemét, 2018. március 22-23.

Környezetbarát fatüzelés

Henszelmann Imre

Bemutakozás

2004-ben alakult Ipartestületünk több mint 100 fős tagságának jelentős része fatüzelésű berendezéseket helyszínen építő iparos „Kályhás” szak- és mesterember, a többiek gyártók, forgalmazók és tervezők.

Májusban jelenik meg a 40-ik száma a szaklapunknak, a Kályhás újságnak. Évente két országos konferenciát és több területi szakmai napot szervezünk.

Részt veszünk a szakmát és a társszakmákat érintő európai és hazai rendezvényeken valamint a szabvány- és jogszabályalkotásban.

Jubileumi X. Országos Kéménykonferencia

Kecskemét, 2018. március 22-23.

Tartalom előzetes

Egészségi és gazdasági hatások
Energiaforrások
Megújuló, mint tűzifa
Tüzelőberendezések csoportosítása
Égéskör rendszer-méretezés
Környezetbarát, mint fatüzelés
Környezetbarát üzemeltetés és karbantartás
Környezetbarát a test és a lélek

Örökzöld téma marad a PM10, PM2,5 és PM0,1

A finom por, mint szállítóeszköz: A porrészecskék felületén a mérgező anyagokon kívül (pl. fémek, karcinogén, mutagén anyagok) baktériumok, vírusok, és gombák is megtapadhatnak, így könnyen bejutnak a légutakon keresztül a szervezetbe.

Minél kisebb egy anyag szemcsemérete, annál reakcióképesebb, mert a szemcsék csökkenésével hatványozottan nő a fajlagos felület.

Nemzetgazdasági hatás

Európai országok átlagában a nemzeti össztermék 10 %-át jelenti a munkaerővesztés és az egészségügyi ráfordítások összege.

Hazánkban ez az arány 19 % ! – kb. 6700 milliárd forint

Energiaforrások

Szilárd: fa, fabrikett, pellet - ***megújuló***
tőzeg, lignit, szén - ***fosszilis***

Folyékony: bioetanol, biodízel – ***megújuló***
olaj, petróleum, pakura – ***fosszilis***

Légnemű: hidrogén – ***lehet megújuló***
földgáz, PB gáz – ***fosszilis***

Elektromos áram: hálózaton érkező - ***különböző***
alternatív (pl.: napelem, házi szélturbina)

**A jövő tervezésekor az emisszió mértéke mellett
egyre fontosabb az öko-lábnyomot figyelembe venni!**

Környezetbarát fatüzelés

Henszelmann Imre

Fosszilis – megújuló

1959 – 2016: a Föld légkörének CO₂- koncentrációja
exponenciálisan **315-ről 404 ppm-re nőtt**

2015 – 2016: **egy év alatt + 4 ppm**

3 millió éve nem volt 400 ppm felett

A 420 ppm érték biztosíthatja, hogy a légkör

átlaghőmérséklet növekedése +2 °C alatt marad

*1 m³ földgáz elégetésével 1,92 kg CO₂ kerül a légkörbe,
ez évente hazai fűtésre kb. 3 milliárd m³ = 5,8 millió t CO₂*

***A jövő: víz – szél – nap – bio-tüzelőanyag –
hidrogén – atommag fúziós?***

Környezetbarát fatüzelés

Henszelmann Imre

Megújuló, mint tűzifa

A tűzifa a tartamos erdőgazdálkodás által megtermelt ***iparifa mellékterméke*** kell legyen (*kb. 50 %*),
helyi munkaerő kihasználással.

Javasolt ***felhasználása: háztartási fűtőberendezésekben***
és ne erőművekben = gőzgépekben történjen.
Kéntartalma nagyságrenddel alacsonyabb, mint a
kéntelenített földgázé.

Független lehet minden energiahálózattól.

Tűzifa tárolás

A fa akkor tűzrevaló, ha víztartalma 20 % alatti,
még a szociálisan rászorulóknál is.
Ez másfél éves szellős helyen történő tárolással érhető el.
Légszáraz tűzifát az intézményekbe és a háztartásokba is!

Az első lépés volt a kereskedelemben
a kötelezővé tett származási és
mennyiségi megjelölés, ezt kell
kiegészíteni ***a kitermelés idejének és
a tűzifa víztartalmának kötelező
megadásával.***

Levegőt a lakóknak és a berendezéseknek is

Az ablakba és a falba épített (esetenként szabályozott) légbeeresztőkkel a fűtendő légtérbe.

Külső égéslevegő bevezetés, függetlenül a lakótér légellátásától kettős kéményben, vagy padlószint alatt.

Levegő-levegő hőcserélős szellőző berendezéssel?

Minden levegő-fogyasztónak, így a lakóknak, az elszívó- és a fűtőberendezéseknek is külön, saját felelős beépítésének kéne lennie!

Környezetbarát fatüzelés

Henszelmann Imre

Javaslat a konferenciának

Egyes fatüzelésű berendezések naponta csak 1,5-3 órát üzemelnek, esetenként 60 – 120 m³/ h égéslevegő igénnyel.

A lakók légellátásáért az építész és a kivitelező, a különböző kültérbe dolgozó elszívó berendezések levegő utánpótlásáért az épületgépész és a kivitelező, míg a tüzelőberendezések égéslevegő biztosításáért a tervező-kivitelező szakember legyen felelős,
mindegyik esetben az üzemeltetővel együtt!

A jogszabályoknak lehetővé kell tennie a légcsatornák üzemidőn kívüli elzárhatóságát.

Jubileumi **X.** Országos Kéménykonferencia

Kecskemét, 2018. március 22-23.

Környezetbarát fatüzelés

Henszelmann Imre

Égéstermék elvezetők

A faelgázosító és a pellet kazán ventillációs vezérléssel működik. (külső energiaforrás)

A helyszínen épített, egyedi kivitelezésű cserépkályhák és kandallók kényszer-áramoltatás nélkül, gravitációs kéményekkel helyesen üzemeltethetők.

Új égéstermék-elvezető csak rendszer jellegű lehet.

Környezetbarát fatüzelés

Henszelmann Imre

Tüzelőberendezések egyszerű

csoportosítása és hatásfokuk [%]

Kályha: Vas- (lemez-, öntött) 35 - 70

Cserép- (tégla-, vakolt-, csempe) 78 - 86

Kandalló: Nyílt tűzterű 10 - 25

Zárt tűzterű (légfűtés, hőcserélős) 70 - 84

Kazán: Vegyes tüzelésű 50 - 70

Faelgázosító 85 - 92

Hazai biomassza erőműveink átlaga (2011) 34,8

(TÁMOP 4.2.5 Pályázat könyvei, Energetika- Dr. Tóth P., Dr. Bulla M., Dr. Nagy G.)

Csak a zöld színnel jelöltek ajánlhatók!

Jubileumi **X.** Országos Kéménykonferencia

Kecskemét, 2018. március 22-23.

Környezetbarát fatüzelés

Henszelmann Imre

Számítógépes méretezés

Kandallóbetétek és hőcserélők fejlesztése után akkreditált labor vizsgálata igazolja a megfelelést.

Kályhák tűzterét, hőhasznosító járatait MSZ EN 15544:2009 szabvány alapján tervezni kell a kívánt teljesítményhez (*névleges telj.=x, akkor a min. x/2*)

A tüzelőberendezéshez szükséges égéslevegő-bevezetés és a kéményhuzat megfelelőségét MSZ EN 13384-1:2015 szabvány alapján kötelező tervezni, ellenőrizni:

„Hő- és áramlástechnikai méretezés”

Rendszerillesztés

Önmagában hiába jó és tán még szép is a kályha, a kandalló, a kémény, vagy akár az égéslevegő bevezetése, megfelelően működni csak együtt tudnak.

Külön lehet lakás-
vagy tetődísz,
együtt a ház lelke is!

A szálló por és a „lakossági tüzelés”

A PM10 és a PM2,5 66 – 75 %-át írják a „lakossági tüzelés” számlájára. A KSH adatokban a teljes kibocsátás 25 – 30 %-a 21 nemzetgazdasági ágazatra bontva megtalálható, míg a háztartási hányad összevonva szerepel. Ebben az összevont adatban benne van a lakossági fatüzelés mellett az ***intézményi fűtés, az egészségünkre különösen káros lakossági szén- és lignittüzelés, valamint a szabálysértésnek minősülő, tehát***

TILOS hulladék- és szemétegetés, és a mezőgazdasági avarégetés!

És sajnos benne a lakosság vizes fával történő fűtése is.

Környezetbarát fatüzelés

Henszelmann Imre

Csak a lakosság ?

Intézményi fűtés ?

Olaj-, szén- vagy faaprítékkazán?

fűtésszezonban,

néhány száz kazánnyi

ill.

szennyezést okoz.

Ipari környezetfűtés ?

Földgáztároló lefúvatója

egész évben (8760 óra),

néhány ezer kazánnyi

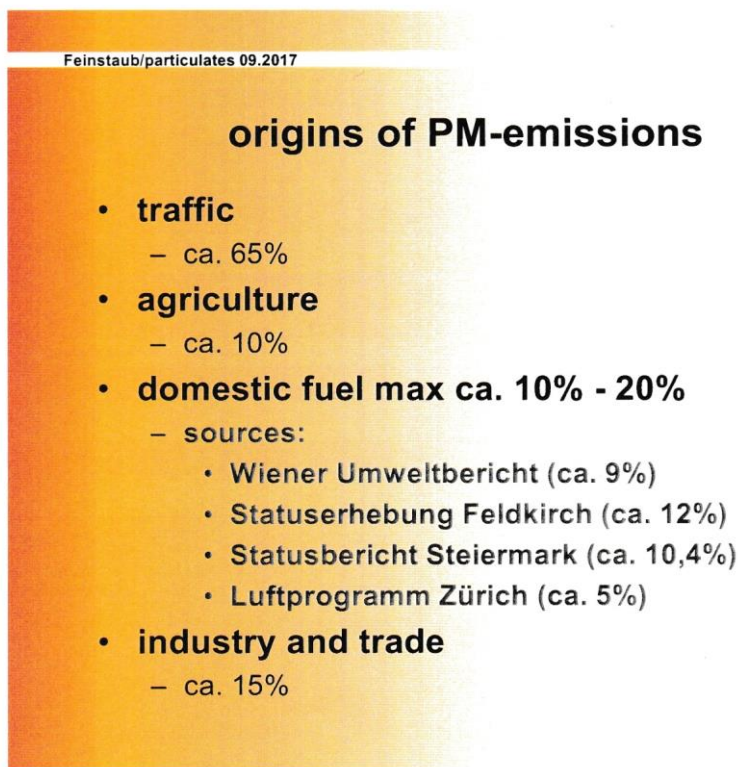
Kontinentális kitekintés

A hazai kibocsátás 130 %-át jelentő szállópor importunk van. Exportunk ettől kevesebb, adódik ez domborzatunk medence jellegéből.

2017. VEUKO Szállópor Konferencia – Bécs:
Szilárd tüzelés PM kibocsátás: kb. 10 – 20 %

(Ennyivel jobb arányában a közlekedő járműveink?)

Jubileumi X. Országos Kéménykonferencia
Kecskemét, 2018. március 22-23.

Hazai számítan

Ha hagyományos cserépkályhában, a tűzteret és a hőhasznosító járatokat méretezve építve, égetnénk el az összes tűzifát (1,5 – 3 millió köbméter), akkor ennek szállópor kibocsátása 945 – 1.890 t lenne, a mai statisztikai „lakossági tüzelés”-re manapság elkönyvelt 40.000 t helyett.

Az öko-tűzterek alkalmazásával ez az érték még közel felére lenne csökkenthető.

Nézzük saját becsületbeli dolgainkat

Felmérés, tervezés: nem csak műszakilag kell megfelelni

Építés: az égéskör (kémény áramkör) minden elemére tekintettel; fatüzelés esetén a kályhában nincs rostély;

Dokumentáció: Műszaki dokumentáció, vagy Teljesítmény nyilatkozat - Kivitelezői nyilatkozat; Használati utasítás –

Jótállás

Üzemeltetés: égéslevegő, tüzelőanyag, begyújtás, tüzelés, lezárás

Karbantartás: önkéntes megrendelésre, az égéslevegő bevezetést, a tüzelőberendezést és a kéményt meghatározott időszakokként

A fa víztartalma

A frissen kitermelt, illetve a légszáraz fa 50 és 15 %-os víztartalma nem csak jelentősen nagyobb tűzifa felhasználást eredményez, hanem a szállópor kibocsátást is három-négyszeresére növeli.

Az avarégetés „kerti füstgyára” pedig 45-ször több szállóport termel, mint ha ugyanannyi légszáraz tűzifát égetnénk cserépkályhában.

**Csak tűzrevaló fával lehet GAZDASÁGOSAN, GARANCIÁLISAN
és KÖRNYEZETBARÁT módon üzemeltetni
tüzelőberendezéseinket.**

Égéslevegő

Levegőszegénységben él hazánk lakosságának egyik „fele” (asztma, CO-mérgezés).

Sem a cserépkályhák, sem a kandallók esetében nem jó, ha lefojtjuk az égéslevegő bejutását, a tüzelés idejének megnövelése szándékával! Az égéshez elegendő levegő kell. A felmelegedő tűztér és füstjárat nagyobb huzatot idéz elő, ezzel növelve a beérkező égéslevegő mennyiségét.

A fentről, vagy előlről történő rakat begyújtás segíti a gyorsabb hőmérséklet emelkedést. Míg a sugárzó hő fokozatosan bontja a tűzifát, egyenletes égéslevegő igényt támasztva. Ilyen módon „önszabályozó” a helyes fatüzelés.

Környezetbarát fatüzelés

Henszelmann Imre

Szilárd tüzelőanyag és az égéslevegő keveredése

Szén és lignit környezetkímélő égetése háztartási tüzelőberendezésekben műszakilag nem megoldott, ezért szociális és gazdaságpolitikai kérdés a megszüntetésük.

A tűzifa energiatartalmának 80 %-át a fa 300 °C alatti elbomlásakor keletkező fagázok égetése biztosítja, a többit a faszén égetése. A fagáz és az égéslevegő tökéletesen keverhető. Így a fatüzelés technikailag nagyrészt gáztüzelés.

A környezetbarátság feltételei

A kényszer és a lehetőség után nézzük hát a feltételeket:

- Van környezetbarát tüzelőberendezés, csak drágább
- Van környezetbarát tüzelőanyag, csak drágább
- Lehet környezetbarát égéskör (kémény áramkör) rendszer, csak odafigyelést igényel, alig drágább
- Tételezzük fel, hogy van gondos szakmunkás, ha folyamatos a továbbképzése (ipartestületünk ezen dolgozik)
- Lehet szabályos üzemeltetés, ha meg tudjuk értetni a saját gazdasági előnyét és a felelősségét

És itt a lényeg, hogy a tervező-építő szakember felelőssége mellett miként érhető el a felelős üzemeltetés-karbantartatás?!

Környezetbarát fatüzelés

Henszelmann Imre

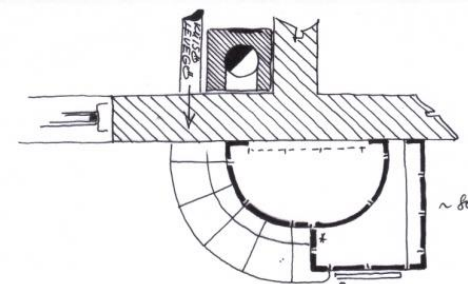
Kitekintés a műszaki mókuserékből

A felmérés-tervezés eddig nem említett fontos feladata a test mellett a lélek melegségének biztosítása is.

*Látványtervek
(gépi, kézi):*

Jubileumi **X.** Országos Kéménykonferencia
Kecskemét, 2018. március 22-23.

~ 157

~ 80

~ 144

Környezetbarát fatüzelés

Henszelmann Imre

Cserépkályhák 1.

Környezetbarát fatüzelés

Henszelmann Imre

Cserépkályhák 2.

Jubileumi **X.** Országos Kéménykonfe
Kecskemét, 2018. március 22-23.

Környezetbarát fatüzelés
Henszelmann Imre

Kandallók

Jubileumi X. Országos Kéménykonferencia
Kecskemét, 2018. március 22-23.

Környezetbarát fatüzelés
Henszelmann Imre

Köszönöm kitartó figyelmüket!

**Fűtsünk okosan!
És erre tanítsunk meg másokat is.**

*Hogy maradhasson egy
kicsit nagyobb életterünk,
mint fehér bundás
bolygó-társunknak.*

